OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto
Asiantuntijalausunto
Laura Hansén

11.5.2016

Puolustusvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain ja puolustusvoimista annetun lain 38 ja 38 a §:n muuttamisesta (HE 73/2016 vp)

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Maanpuolustuskorkeakoulusta ja puolustusvoimista annettuja lakeja. Maanpuolustuskorkeakoulun tehtäväksi ehdotetaan säädettäväksi sotatieteellisiin korkeakoulututkintoihin sisältyvän opetuksen ja sotilasammatillisten opintojen yhteensovittaminen. Puolustusministeriön uudeksi tehtäväksi säädettäisiin Maanpuolustuskorkeakoulun tiedepoliittisten tavoitteiden asettaminen yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Maanpuolustuskorkeakoulun rehtorille ehdotetaan lisäksi mahdollisuutta myöntää dosentin arvo. Puolustusvoimista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin viroista ja virkojen täyttömenettelystä.

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa upseerikoulutuksen järjestämistä, kehittää Maanpuolustuskorkeakoulun tutkijoiden urapolkumahdollisuuksia sekä osaltaan myös yhtenäistää Maanpuolustuskorkeakoulua koskevaa sääntelyä yliopistoja koskevan sääntelyn kanssa.

Puolustusministeriö on hallituksen esityksen valmisteluun liittyen pyytänyt lokakuussa 2014 opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntoa pääesikunnan esityksestä Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) ja valtioneuvoston asetuksen (1124/2008) sekä eräiden muiden säännösten muuttamiseksi. Puolustusministeriö on esittänyt lisäksi eräitä tarkentavia kysymyksiä liittyen sotatieteiden kandidaatin tutkintoon sisällytettäviin ammatillisiin opintoihin, lisensiaatin tutkinnon nykytilaan sekä apulaisprofessorin tehtävänimikkeeseen tai arvoon. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnossa esitetyt näkökulmat on huomioitu hyvin asian jatkovalmistelussa. Eduskunnalle annetusta hallituksen esityksestä opetus- ja kulttuuriministeriö lausuu seuraavaa:

Esitystä Maanpuolustuskorkeakoululle annettavasta kokonaisvastuusta sotatieteellisten ja sotilasammatillisten opintojen yhteensovittamisessa voidaan pitää kannatettavana. Pääesikunnan aiemmasta esityksestä poiketen sotilasammatillisia opintoja ei esityksen mukaan ole tarkoitus sisällyttää tutkintoihin, joten esityksellä ei opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan ole vaikutusta ns. siviiliopiskelijoihin tai heidän opintojensa organisointiin. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tätä kannatettavana ratkaisuna.

Esityksen tavoitteita kytkeä Maanpuolustuskorkeakoulu tiiviimmin osaksi kansallista tutkimus- ja innovaatiojärjestelmää ja hyödyntää samankaltaista tietopohjaa kuin muiden korkeakoulujen ohjauksessa voidaan pitää vaikuttavuuden ja resurssien tehokkaan käytön näkökulmista perusteltuina. Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyön ja työnjaon selkeyttäminen on käynnissä yhdeksän hallinnonalan kesken ja Maanpuolustuskorkeakoulu sekä sen toimintaa ohjaavat tahot ovat tervetulleita mukaan myös toimintaa koordinoivaan ohjausryhmään. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisutiedonkeruun käytänteitä on yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa sovellettu myös tutkimuslaitosten ja yliopistosairaaloiden toimintaan, eikä opetus- ja kulttuuriministeriö näe estettä laajentaa yhteistyötä myös Maanpuolustuskorkeakoulun toimintaan. Maanpuolustuskorkeakoulu on sitoutunut noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvän tieteellisen käytännön ohjeita.

Hallituksen esitykseen sisältyvä hyvän tieteellisen käytännön ja eettisen toimintatavan maininta lakitasolla on ohjetta selkeämpi velvoite toimia eettisesti ja moraalisesti kestävällä tavalla. Opetus- ja kulttuuriministeriö viittaa tässä yhteydessä myös vireillä olevaan korkeakoulukeksintölain (369/2006) uudistamistyöhön ja pitää tärkeänä, että hallitusohjelmassa ja sen kärkihankkeissa painotettua tutkimustulosten ja osaamisen hyödyntämistä tuodaan esiin myös Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimustyössä ja sen ohjauksessa.

Esityksistä, jotka koskevat dosentin arvoa ja apulaisprofessorin ja apulaissotilasprofessorin virkanimikkeitä ja virkojen täyttömenettelyä, opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole lausuttavaa.